

december 2007

Pest Risk Analysis en consequenties voor de handel

Waar staat Pest Risk Analysis voor

De internationale afspraken over fytosanitair beleid en fytosanitaire maatregelen zijn vastgelegd in de International Plant Protection Convention (IPPC) en zijn bedoeld om introductie en/of verspreiding van schadelijke organismen in een land te voorkomen. Volgens de richtlijnen van IPPC moeten fytosanitaire maatregelen gebaseerd zijn op wetenschappelijk technisch bewijs. De Pest Risk Analysis (PRA) is hiervoor een gestandaardiseerde methode. Een PRA is een theoretische analyse om vast te stellen of een organisme een quarantaine organisme is voor een bepaald land of gebied en/of voor welke gewassen. Hierbij worden verschillende biologische aspecten van het organisme bekeken, zoals de mogelijke waardplantenreeks en levenscyclus, en klimaatomstandigheden. Vervolgens wordt ingeschat wat de economische schade zou kunnen zijn bij de introductie van het organisme in het land of gebied. Als de uitkomst van deze risicoanalyse is dat het organisme een “quarantaine-status” moet krijgen, dan wordt bepaald wat de maatregelen moeten zijn om introductie, vestiging en/of verspreiding te voorkomen.

Inzet Pest Risk Analysis door landen

Pest Risk Analysis wordt wel als de centrale activiteit gezien van fytosanitaire autoriteiten. In Nederland en de EU worden PRA opgesteld als een nieuw of onbekend organisme op plantmateriaal wordt aangetroffen. Veel derde landen voeren PRA's echter uit om de fytosanitaire risico's van nieuwe producten te bepalen, alvorens import van deze producten toe te staan. Dit betekent dat van een product, bijvoorbeeld tomatenzaden, alle mogelijke ziekten en plagen die met het zaad mee kunnen komen worden geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten van deze PRA's worden de maatregelen voor import vastgesteld. Men kan hierbij denken aan post quarantaine maatregelen, verplichte veldinspecties tijdens de productie, ziekte-toetsen voor of na import, en als meest ingrijpende maatregelen een volledige importverbod.

Binnen IPPC is afgesproken dat een importerend land assistentie kan vragen aan het exporterende land informatie voor de uitvoering van een PRA. Het gaat dan om het aanleveren van informatie die nodig is voor het opstellen van een PRA.

Wat betekenen PRA's voor de internationale handel in uitgangsmateriaal

PRA's zijn een goed instrument gebleken bij het objectief vaststellen van fytosanitaire risico's. Dit heeft in sommige landen geleid tot het evalueren van de quarantainelijst, met het gevolg dat diverse organismes niet meer als quarantaine organisme worden beschouwd. Ook kunnen onredelijke maatregelen van landen met deze methode weerlegd worden.

Een aantal landen gebruikt PRA's om de fytosanitaire en economische risico's die samenhangen met plantaardige producten, zoals planten of plantendelen, te bepalen in plaats van het risico van een aangetroffen organisme. Dit leidt tot zeer langdurige en omslachtige

procedures en verder zal dit per herkomst van het product uitgevoerd moeten worden, omdat de fytosanitaire status van het product hiermee samenhangt. Hiermee wordt voorbijgegaan aan het belang van fytosanitaire controles bij export en import van het product en de veldinspecties tijdens de productie van uitgangsmateriaal.

Het opstellen van een PRA per product zorgt voor extra handelsbelemmerende maatregelen omdat import vaak niet wordt toegestaan totdat een PRA is uitgevoerd. Bovendien blijkt dat het uitvoeren van een PRA voor een product jaren kan duren. De richtlijnen geven namelijk geen tijdslimiet aan voor het voltooiën van een PRA.

Verder wordt door diverse landen een beroep gedaan op de medewerking van de Nederlandse overheid om informatie over het product aan te leveren. De kosten hiervan worden in vervolgens doorberekent aan het bedrijfsleven.

Standpunt Plantum NL over PRA's

Plantum NL onderschrijft het belang van een goede technisch wetenschappelijke basis voor het bepalen van fytosanitaire maatregelen van importerende landen. Plantum NL vindt de Europese en nationale werkwijze, waarbij (snelle) risicoanalyses worden uitgevoerd voor organismen, goed.

Het uitvoeren van risicoanalyses per product en daarmee van alle mogelijke voorkomende schadelijke organismen die op een product kunnen voorkomen, is volgens Plantum NL echter niet nodig, zeer tijdrovend en kostbaar. Daarbij wordt door steeds meer landen de hulp ingeroepen van de Nederlandse overheid. Voorbeelden zijn Brazilië, India, Ecuador, Bolivia, China en Peru. Plantum NL vindt dan ook dat met deze werkwijze de handel in uitgangsmateriaal belemmerd wordt en de kansen voor verdere marktontwikkeling in bepaalde landen wordt geblokkeerd.

De kosten die de Plantenziektenkundige Dienst als aangewezen verantwoordelijke instantie maakt voor het opstellen van een informatiedossier, worden door de overheid neergelegd bij het bedrijfsleven. Plantum NL is het daar niet mee eens, omdat de verplichting om landen assistentie te verlenen voortvloeit uit internationale afspraken tussen overheden.

Plantum NL is van mening dat in internationaal verband gestreefd moet worden naar een systeem waarin analyses worden uitgevoerd op het niveau van (aangetroffen) organismen in plaats van op productniveau. Verder kan het landen helpen sneller een PRA op te stellen, als bestaande informatie over ziekten en plagen en/of producten internationaal beschikbaar wordt gemaakt via een database. Het IPPC secretariaat kan daar een rol in spelen.

Het instellen van een importverbod van een product voordat met een PRA bewezen is dat het product veilig kan worden ingevoerd, is volgens Plantum NL in strijd met de WTO afspraken. Dit omdat het instellen van een importverbod het zwaarste en laatste middel is dat een land mag inzetten en gebaseerd moet zijn op basis van een technisch wetenschappelijke beoordeling (PRA). Het gebruik van het instrument PRA mag volgens Plantum NL dan ook nooit misbruikt worden voor de bescherming van de lokale productie.